

AJUNTAMENT DE
TARRAGONA

Biblioteca Pública
TARRAGONA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

ArxiudeFolklore
Departament de Filologia Catalana
Universitat Rovira i Virgili

Escola de
Lletres
de Tarragona

TARRAGONA
JOVE

CICLE / *"la ciutat a cau d'orella"* 2019

7a edició

ARTICLE PREMSA

CICLE / “la ciutat a cau d’orella” 2019

7a edició

Diuen que, expliquen que, es murmureja, he llegit en algun lloc, li va passar a un amic d'un amic...

Descobrir on estan els límits del real, l'imaginari i la ficció és un de les principals obstinacions de la ciutat de Tarragona cada mes de novembre i des de l'any 2012. Encara que és segur que el fenomen de les llegendes urbanes jeu sobre el constructe popular des de les primeres narracions mitològiques clàssiques, aquest ens seguirà vigent i actiu, mentre la humanitat conjuri les seves invencions, boles i disbarats com a certs.

I és que qui no ha sentit mai parlar de la noia apareguda de la corba, de nens raptats en supermercats, d'una raça de cocodrils albins que viuen a les clavegueres de Nova York, d'escarabats o de carn de gos en els menjars de certs restaurants, d'un codi secret que utilitzen els lladres de pisos, d'una famosa a qui els van explotar els pits de silicona durant un viatge amb avió, d'una llista d'additius perillosos per a la salut, de ronyons extirpats en grans magatzems, entre molts més.

Les llegendes urbanes són inabastables, amb infinitat de versions, i d'abast internacional, i per a la seva propagació precisen d'un reconeixement popular. Estan basades en fets reals o inspirats en elements de la realitat que han de resultar creïbles. Amb el pas del temps els elements de la narració es transformen per tornar-les més impactants. Internet i xarxes socials contribueixen a la seva major divulgació.

D'altra banda, les llegendes urbanes exterioritzen les nostres preocupacions i les pors que comporten la vida actual, i comporten a la vegada una lectura ètica, un missatge o moralitat. A això hem d'unir l'autenticitat aparent dels relats que habitualment li han passat a un amic d'un amic, el final inesperat... Li aporten un enorme potencial per fer-les atractives al públic juvenil.

La perpètua internacionalitat d'una llegenda depèn del seu grau de viralitat entre xarxes socials i el ritme de propagació entre els seus cohabitants. A això, i centrats en el cicle de llegendes urbanes descobrim a Tarragona els seus embrions creatius, els autors encarregats de despertar i despollar de la narrativa local les seves potencialitats i els seus misteris.

Tothom coneix la història escrita de Tarragona: el passat gloriós romà, la crisi i el terror de l'any 1000, la guerra del francès... Però que sabem d'aquelles històries que no s'expliquen en els llibres? Rumors i murmuris que s'escorren passant de boca en boca i que transcorren com un element més dels nostres dies, experiències que sobrepassen els límits del temps i de l'espai, creixent en l'imaginari col·lectiu com a referents del dia a dia de la ciutat

CICLE / “*la ciutat a cau d'orella*” 2019

7a edició

Des de temps remots, habitants i passatgers que transiten per la ciutat de Tarragona, deixen en el nostre llegat senyals, records i missatges caçats entre carrers i racons misteriosos. Com cal, i tan propi de la cultura mediterrània, joves i no tan joves, aprofiten el seu entorn proper per deixar fluir les seves curiositats i comentaris aptes per a ments inquietes.

Aquesta constatació va permetre dissenyar durant el mes d'octubre de 2012 el primer cicle a la ciutat de Tarragona que reuneix la història oral en un conjunt de propostes que contenen des d'activitats lúdiques, participatives i nocturnes fins a plantejaments més tècnics i reflexius. Tota una recepta per donar forma i paraules a la Tarragona de tots i per a tots els habitants i visitants, la que es construeix jornada rere jornada.

L'origen es remunta a l'any 2011 quan Imma Pujol, tècnica i bibliotecària de la Biblioteca Pública de Tarragona i a la vegada, narradora de contes, desenvolupa una activitat amb llegendes urbanes en un institut de secundària. La gran implicació dels joves li va fer reflexionar sobre l'enorme potencial d'aquesta forma de folklore narratiu com a eina de treball creatiu amb els joves.

A partir d'aquí des de la Biblioteca Pública de Tarragona es planteja el treball amb llegendes urbanes i el públic jove; una primera actuació, és fer-ho extensiu al Servei Municipal de Joventut de l'Ajuntament de Tarragona com a aliat natural per al desenvolupament d'un projecte comú, que aconsegueixi una transversalitat de públics i espais, i de valor sobre el folklore i l'oralitat. L'Ajuntament de Tarragona coincideix d'immediat amb la proposta i és el Servei Municipal de Joventut qui ofereix el projecte dels “Enigmes Nocturns”, els programes d'alternatives d'oci i consum, i la dinamització d'iniciatives juvenils amb el teixit associatiu de la ciutat com a instruments i metodologies participatives per al disseny del cicle de llegendes urbanes.

Aquesta proposta vol oferir a la ciutat de Tarragona, i més especialment a la població jove, alternatives d'oci i consum fomentant el treball conjunt entre una diversitat d'entitats i institucions i mitjançant un eix de projecció didàctica com són les llegendes urbanes i la remorologia que les mantenen latents.

Un altre dels objectius principals d'aquest cicle se cenyeix en la promoció d'accions formatives, divulgatives i lúdiques produint en si mateixes, espais de trobada jove vinculant xarxes de treball comunitari que visualitzin i comparteixin recursos a l'ús.

I és que el cicle de llegendes urbanes “La *ciutat a *cau d'orella” és un producte de caràcter eminentment jove. Visualitzar el potencial proactiu de la joventut i la seva

CICLE / *"la ciutat a cau d'orella"* 2019

7a edició

incidència dins de la ciutat és més que positiu davant el reclam de transformació i protagonisme jove dins de la societat.

Aquest cicle es gesta des de la voluntat tècnica entre la Biblioteca Pública de Tarragona i el Servei Municipal de Joventut de l'Ajuntament de Tarragona, aquest últim mitjançant la coordinació i dinamització de l'equipament juvenil *Espai Jove Kesse i els programes educatius, culturals i formatius que des d'allí es prossegueixen per tota la ciutat.

Els dos equipaments són claus i referents per afavorir el desenvolupament expressiu, social i cultural-comunitari de la ciutadania tarragonina. I plantegen opcions juvenils des de la seva intermediació amb els clubs, entitats i col·lectius que usen i es fan seus aquests espais com a recursos públics de primera necessitat.

La connexió entre l'Espai Jove Kesse i la Biblioteca Pública de Tarragona fixa les bases per codirigir la proposta de treballar les llegendes urbanes amb la complicitat de l'Escola de Lletres de Tarragona i les seves seccions juvenils. Arribat a aquest punt durant el mes de setembre i octubre de 2012 s'incorporen altres entitats i col·lectius a la proposta.

Aquests són: Club de Còmics de Tarragona, Genovesa Narratives Teatral, Tziqui Artworks, Tornavis Teatre, Auriga Serveis Culturals, CrazyDancers, Associació Ariadna, Escola Jooso, Associació Juvenil de Jugadors de Rol i Estratègia de Tarragona, Aula de Teatre Jove "Espai Jove Kesse", Museu d'Història de Tarragona, Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, Punt Òmia de Riucard, AV de Riucard, Arxiu del Folklore de la URV i Limònim. La diversitat de llenguatges i àmbits d'aquestes entitats enriqueixen el conjunt de la programació i propicien pràctiques reals de transversalitat social.

Una de les principals aportacions que ve fent la Biblioteca Pública des dels inicis del cicle, és el treball desenvolupat mitjançant les llegendes urbanes i en relació amb la lectura i amb la creativitat. Per a això s'ha buscat l'assessorament de reconeguts especialistes com Carme Oriol o Emili Samper i s'han organitzat tallers dirigits a joves amb l'objectiu de treballar les fonts del folklore narratiu i l'oralitat. Es convida als joves a documentar-se, a llegir i a explorar la seva creativitat a través de textos, imatges i qualsevol altra forma artística.

Definida doncs la taula de programació, planificació i disseny del cicle convocant a tots els actors possibles, es proposen i s'estableixen les tipologies d'activitats dirigides especialment a la població jove sense menysprear als altres sectors d'edat. Precisament, un dels punts a favor d'aquest cicle és la seva capacitat d'atreure públics que conviuen intergeneracionalment.

CICLE / “*la ciutat a cau d'orella*” 2019

7a edició

Arribats a aquest punt, despleguem accions de to experimental amb el camp d'aprenentatge que ofereixen els laboratoris de lletres i imatges “Et juro que és veritat”. Visites i tallers d'exploració creativa dins de la mateixa biblioteca que convida a tots els centres educatius de secundària a descobrir l'apassionant món de les llegendes urbanes.

Els laboratoris són el punt de partida del cicle i complementen el treball educatiu dels centres educatius. Més enllà de l'educació formal, el cicle incrementa la seva acció en els espais d'educació no formal i de temps lliure.

Així doncs, tallers de creació literària, de narració gràfica, creació de personatges, monogràfic de revisió sobre el concepte *zombie* i més de 10 propostes configuren les opcions formatives del programa. Que no acaba les seves accions sense deixar pas a les aventures i misteris manifestats als enigmes nocturns. El format d'enigma nocturn es concep primerament com una proposta d'oci nocturn per a joves. Ha estat mitjançant el cicle de llegendes urbanes quan més s'han reunit joves acompanyats d'adults. Fet que fa del cicle un programa compartit i apte per a tots els públics, majors de 12 anys. Un enigma nocturn proposa un repte que s'ha de resoldre mitjançant l'habilitat física, l'agilitat mental, la percepció dels sentits, la lògica, el pensament lateral i la cooperació entre els grups que participen. Els enigmes nocturns no són elements plans sinó que prenen elements de context com són les llegendes urbanes per divulgar i reproduir fets tan increïbles com el misteriós fantasma que toca el piano en una de les cases senyoriales de la part alta de la ciutat o el drac que vigilava la muralla romana.

Seguint aquesta línia d'activitats lúdiques de sensibilització i divulgació, es promouen també sessions de contacontes, xerrades amb experts en etnopoètica i cultura popular, lectures dramatitzades i nits temàtiques en els espais joves. En definitiva, una proposta concertada i multilateral entre entitats juvenils i administracions públiques.

La Conselleria de Joventut de l'Ajuntament de Tarragona i la Biblioteca Pública de Tarragona valorem positivament l'activació de més de 700 joves en la participació d'aquest cicle i consolidem els llaços d'actuació obrint possibilitats d'incorporació a nous actors educatius i culturals.

Som conscients que el treball al voltant de les llegendes urbanes pot portar-nos a atreure i vincular al públic jove però al mateix temps veiem un interessant potencial a poder difondre de forma atractiva la biblioteca, els espais joves i la ciutat, amb les seves fonts i recursos, en àmbits poc coneguts i reconeguts com són aquestes formes de folklore i de cultura, a nivell local i a nivell global.

CICLE / “*la ciutat a cau d’orella*” 2019

7a edició

I com diria Jan Harold Brunvand, erudit folklorista, pioner i màxima autoritat en el gènere, les llegendes urbanes són “històries reals massa bones per ser veritat” i malgrat ser massa clares, massa equilibrades, massa centrades i massa perfectes no deixen de captivar-nos contribuint d'aquesta manera al seu procés de reinvenció col·lectiva.

